

FAMILIA NYMPHALIDAE (INSECTA: LEPIDOPTERA) CONSERVATĂ ÎN PATRIMONIUL ȘTIINȚIFIC AL COLEGIULUI NAȚIONAL „CAROL I” DIN CRAIOVA

THE NYMPHALIDAE FAMILY (INSECT LEPIDOPTERA) PRESERVED IN SCIENTIFIC PATRIMONY OF “CAROL I” NATIONAL COLLEGE IN CRAIOVA

CARMEN CIUCULESCU

Abstract

The butterfly collection preserved at “Carol I” National College in Craiova has a great value and it combines both exotic and local butterflies.

*After having run the material, we have identified 36 species, included in 22 genera and 5 subfamilies. The best represented is the Satyrinae subfamily, with 14 species and 10 genera, followed by the Nymphalinae subfamily, with 13 species and 7 genera. The other 3 subfamilies are less represented. Out of the 36 species, 25 are on the European Lepidopteres Red List and they have various threat levels, according to IUCN. Thus, The *Pyronia cecilia cecilia* species (VALLANTIN, 1894) is a lost taxon (EX), 3 species are endangered taxons (EN): *Nymphalis polycloros* (LINNAEUS, 1758), *Limenitis reducta reducta* (STAUDINGER, 1901), *Coenonympha leander* (ESPER, 1784), 7 are vulnerable and 14 are potentially endangered taxons.*

Key words : butterflies, collection, locals, exotics, preserved.

Cuvinte cheie: fluturi autohtoni, colecție.

INTRODUCERE

Colegiul Național „Carol I” din Craiova adăpostește o valoroasă colecție de fluturi, care face parte din patrimoniul național. Este vorba de colecția de lepidoptere Adriana și Ioana Eugenia Rusescu (conține 1000 de exemplare exotice și 4000 de exemplare autohtone) și colecția Claudia și Ioan Stănoiu (conține 700 de exemplare exotice și 2000 de exemplare autohtone). În total, există 7700 de exemplare de fluturi, dintre care 1700 sunt exemplare exotice și 6000 exemplare autohtone. Ambele colecții au fost cumpărate prin grija directorului de atunci, profesor emerit N. Andrei, director al colegiului vreme de 26 de ani (1961-1987).

În 1978, profesor Ioan M. Stănoiu și soția sa au recoltat un valoros material din provinciile Hunan, Hansu, Guans, Guaijou, Guandum, Liaonin, parțial determinat și depozitat în colecția Colegiului Național „Carol I” din Craiova. În Siberia, în anul 1982, au recoltat un valoros material entomologic și botanic. De asemenea, s-a întreținut o intensă legătură cu entomologi din 30 de state prin schimburi de material biologic și publicistic (Noua Guinee, Australia, Japonia, Noua Zeelandă, Noua Caledonie, Indonezia, Malaiezia, R. P. Congo, Madagascar, Brazilia, Peru, Mexic, Guadelupa și Chile). Materialul obținut este conservat la Secția de Științele Naturii a Muzeului Olteniei-Craiova și în Colecția Colegiului Național „Carol I” – Craiova, cu numeroase rarități.

Pentru colecția Rusescu (fluturi autohtoni) materialul a fost colectat între anii 1968-1978, din pădurea Cobia, satul Sălcuța – Dolj, în lunile iunie, iulie și august.

Ambele colecții sunt depozitate într-o sală special amenajată, exemplarele aflându-se în bună stare de conservare, în cutii numerotate, încadrate sistematic după familie, gen și specie.

Lepidopterele autohtone colectate de către profesor dr. Stănoiu se află de asemenea și în patrimoniul entomologic al Secției de Științele Naturii a Muzeului Olteniei Craiova (CHIMIȘLIU & GOGA, 2006).

MATERIAL ȘI METODĂ

Materialul analizat în prezenta lucrare este reprezentat de 304 exemplare de fluturi autohtoni din familia Nymphalidae, din cele două colecții achiziționate de Colegiul Național „Carol I”. Speciile au fost aranjate în cutii de către ofertanți în conformitate cu sistemul taxonomic adoptat de STĂNOIU I et al., 1979

La fiecare specie am precizat numărul de exemplare, numărul cutiei în care este păstrată, frecvența în fauna României, prezența lor în Lista Roșie a Europei și gradul de pericolare al speciilor conform uzanței IUCN din anii 2000 și 2001.

Taxonomia și nomenclatura speciilor au fost actualizate în conformitate cu cele utilizate de RAKOSY et al. (2003) pentru fauna României.

Prezentăm în continuare lista speciilor, în ordine filetică:

Familia **NYMPHALIDAE** (SWAINSON, 1827)
Subfamilia **HELICONIINAE** SWAINSON, 1827

Genul *Argynnis* FABRICIUS 1807

A. paphia paphia (LINNAEUS, 1758) - 20 ex. (cutia 8)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (NT).

A. adippae ([DENIS & SCHIFFERMLLER], 1775) - 8 ex. (cutia 8)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (NT).

A. niobe niobe (LINNAEUS, 1758) - 1 ex. (cutia 8)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (NT).

Genul *Issoria* HUBNER 1819

I. lathonia (LINNAEUS, 1758) - 18 ex. (cutia 8)

Specie comună în fauna României.

Subfamilia NYMPHALINAE

Genul *Vanessa* FABRICIUS, 1807

V. atalanta (LINNAEUS, 1758) - 11 ex. (cutia 7) și 6 ex. (cutia 37) C

V. cardui (LINNAEUS, 1758) - 20 ex. (cutia 7) C

Specii comună în fauna României.

Genul *Inachis* HÜBNER, 1819

I. io (LINNAEUS, 1758) - 12 ex. (cutia 7) și 7 ex. (cutia 37) C

Specie comună în fauna României.

Genul *Aglais* DALMAN, 1816

A. urticae (LINNAEUS, 1758) - 3 ex. (cutia 7)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (NT).

Genul *Polygonia* HÜBNER, 1819

P. c-album (LINNAEUS, 1758) - 10 ex. (cutia 7)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (NT).

Genul *Araschnia* HÜBNER, 1819

A. levana (LINNAEUS, 1758) - 4 ex. (cutia 8)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (NT).

Genul *Nymphalis* KLUK, 1802

N. antiopa LINNAEUS, 1758) - 2 ex. (cutia 7) și 2 ex. (cutia 37) VU

N. polychloros (LINNAEUS, 1758) 5 ex. (cutia 7) și 5 ex. (cutia 37) EN

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon periclitat (EN).

Genul *Melitaea* FABRICIUS, 1807

M. phoebe ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER], 1775) - 5 ex. (cutia 8)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (NT).

M. trivia trivia ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER], 1775) - 5 ex. (cutia 8)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (NT).

M. dydima dydima (ESPER, 1778) - 1 ex. (cutia 8)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon vulnerabil(VU).

M. aurelia (NICKEL, 1850) - 1 ex. (cutia 8)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon vulnerabil(VU).

M. athalia athalia (ROTTEMBURG, 1775) - 3 ex. (cutia 8) NT

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (NT).

M. ssp. - 13 ex. (cutia 8)

Subfamilia LIMENITINAE

Genul *Limnitis* FABRICIUS, 1807

L. populi (LINNAEUS, 1758) - 3 ex. (cutia 37)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon vulnerabil(VU).

L. camilla camilla (LINNAEUS, 1764) - 2 ex. (cutia 7)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon vulnerabil(VU).

L. reducta reducta (STAUDINGER, 1901) = *rivularis* auct - 3 ex. (cutia 37)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon periclitat (EN).

Genul *Neptis* FABRICIUS, 1807

N. hylas (LINNAEUS, 1758) = *N. sapho aceris* (Lepechin, 1770) 1 ex. (cutia 7)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon vulnerabil(VU).

Subfamilia **APATURINAE**
Genul ***Apatura*** FABRICIUS, 1807

A. iris (LINNAEUS, 1758) – 8 ex. (cutia 37)

Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon vulnerabil(**VU**).

Subfamilia **SATYRINAE** BOISDUVAL, [1833]

Genul ***Pararge*** HÜBNER, 1819.

P. aegeria tircis (BÜTLER, 1867) = *P. aegeria egerides* (STAUDINGER, 1871) – 4 ex. (cutia 2) **C**

Specie comună în fauna României.

Genul ***Lasiommata*** WESTWOOD 1841

L. megera megera (LINNAEUS, 1767) — 6 ex. (cutia 2) **C**

L. maera maera (LINNAEUS, 1777) – 1 ex. (cutia 2) **C**

Specii comune în fauna României.

Genul ***Coenonympha*** HÜBNER, 1819

C. leander (ESPER, 1784) – 9 ex. (cutia 2)

Specie semnalată doar din Oltenia anterior anului 1980. După acest an, a fost semnalată doar din Banat în perioada anului 1980 – 2001 (RAKOSY, 2003) Specie menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon periclitat (**EN**).

C. pamphilus (LINNAEUS, 1758) – 23 ex. (cutia 2) **C**

Specie comună în fauna României.

Genul ***Pyronia*** HÜBNER, 1819

P. cecilia cecilia (VALLANTIN, 1894) – 1 ex. (cutia 2) Specie dispărută din faună **EX**

Genul ***Aphantopus*** WALLENGREN, 1853

A. hyperanthus (LINNAEUS, 1758) – 2 ex. (cutia 2) **C**

Specie comună în fauna României.

Genul ***Maniola*** SCHRANK, 1801

M. jurtina jurtina (LINNAEUS, 1758) – 14 ex. (cutia 2)

Specie comună în fauna României.

Genul ***Erebia*** DALMAN, 1816

E. ligea nikostrate (FRUHSTORFER, 1909) = *ligea carthusianorum* (Fruhstorfer, 1909) — 9. ex. (cutia 2) **NT**

E. aethiops aethiops (ESPER, 1777) – 2 ex. (cutia 2) **NT**

E. medusa medusa ([DENIS & SCHIFFERMLER], 1775) = *medusa psodea* (Hübner, [1804]) – 1 ex. (cutia 2)

Specii menționate în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxoni potențial amenințați (**NT**).

Genul ***Melanargia*** MEIGEN, 1828

M. galathea (FRUHSTORFER, 1917) – 31 ex. (cutia 2)

Specie comună în fauna României.

Genul ***Minois*** HUBNER 1819

M. dryas (SCOPOLI, 1763) – 21 ex. (cutia 2)

Specie semnalată din Oltenia și Crișana doar anterior anului 1980. Între anii 1980 – 2001, a fost semnalată doar din restul țării (Rakosy, 2003). Menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (**NT**).

Genul ***Brintesia*** FRUHSTORFER, 1911

C. circe a (FABRICIUS, 1775) – 14 ex. (cutia 2)

Specie semnalată din Oltenia, Crișana și Moldova doar anterior anului 1980. Între anii 1980 – 2001, a fost semnalată din celelalte zone ale țării (Rakosy, 2003). Menționată în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa; taxon potențial amenințat (**NT**).

Tabelul 1.
Tableau no1.

Familia	Subfamilii	Nr. genuri	Nr. specii	Nr. exemplare
NYMPHALIDAE	HELICONIINAE	2	4	47
	NYMPHALINAE	7	13	102
	LIMENITINAE	2	4	9
	APATURINAE	1	1	8
	SATYRINAE	10	14	138
Total	5	22	36	304

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În urma prelucrării materialului am identificat 36 de specii, incluse în 22 de genuri și 5 subfamilii. Cea mai bine reprezentată este subfamilia Satyrinae cu 14 specii și 10 genuri, urmată de subfamilia Nymphalinae cu 13 specii și 7 genuri. Celelalte 3 subfamilii sunt mai slab reprezentate (tabelul 1).

Din cele 36 de specii, 25 sunt prezente în Lista Roșie a lepidopterelor din Europa și au diferite grade de periclitate conform normelor IUCN. Astfel, specia *Pyronia cecilia cecilia* (VALLANTIN, 1894) este taxon dispărut din faună (EX), 3 specii sunt taxoni periclitați (EN): *Nymphalis polychloros* (Linnaeus, 1758), *Limenitis reducta reducta* (Staudinger, 1901) *Coenonympha leander* (ESPER, 1784), 7 sunt vulnerabili și alți 14 sunt taxoni potențial periclitați.

CONCLUZII

Colecția conservă fluturi autohtoni și exotici și are o importanță științifică foarte mare, atât pentru patrimoniul natural al României, dar și importanță didactică pentru elevii și profesorii Colegiului „Carol I”. Analizând colecția elevii rămân impresionați în primul rând de fluturii exotici care uimesc prin coloritul lor, dar și de fluturii autohtoni care sunt foarte variați ca număr de genuri și specii.

BIBLIOGRAFIE

- CHIMIȘLIU CORNELIA & GOGA CLAUDIA 2005. *Catalogul Macrolepidopterelor Donației „Ioan Stănoiu”, conservată în patrimoniul Secției de Științele Naturii a Muzeului Olteniei Craiova*. Stud. și com. Șt. Nat. CMȘN „Ion Borcea”, Bacău. **20**: 113-120.
- RÁKOSY L., GOIA M., KOVÁCS Z. 2003. *Catalogul Lepidopterelor din România*. S.L.R. Cluj-Napoca: 127 – 133.
- STĂNOIU I., BOBIRNAC B., COPACESCU S. 1979. *Fluturi din România*. Edit. Scrisul Românesc. Craiova.

Ciuculescu Carmen

Colegiul Național „Carol I”, Craiova
Str. Maiorescu, nr. 6, Craiova
e-mail: elvis.ciuculescu@rdslink.ro